

כללי מקור

כללי המקור מגדירים את מקוריותן של טובין, מקוריות הטובין היא ארץ יצורן. הגדרת ארץ המקור חשובה כדי להוציא לפועל הסכמי סחר בין המדינות השונות. טובין המיוצאים למדינות החתומות על הסכמי סחר ביניהם זוכים לביטול מכסים או הנחות והטבות מיוחדות בהתאם להסכם. על מנת לזכות בהקלות מכס אלה יש להציג במדינת היבוא תעודות המעידות על מקור הטובין, כלומר תעודות מקור ו/או מסמכי העדפה או תעודת תנועה (EUR1 - Movement Certificate) ו- EUR MED.

תעודת תנועה - EUR1 - Movement Certificate

תעודות המקור EUR1 ("תעודת תנועה") – משמשת בסחר בין ישראל לבין ארצות האיחוד האירופי, ארצות [אפטי"א](#) (EFTA) ומספר מדינות נוספות. התעודות תקפות הן ליצוא מישראל והן ליבוא אליה לצורך קבלת העדפות מכס על פי הסכמי הסחר אשר נחתמו בין ישראל למדינות אלה. תוקף התעודה הוא 4 חודשים, החל מיום חתימתה ע"י שלטונות המכס.

טובין המיוצאים בארץ היצוא נדרשים להציג גם תעודות לחומרי הגלם של המוצר המוגמר. בנוסף לתעודות המקור יש לעמוד בתנאים הבאים:

1. עמידה בלוחות הזמנים הנדרשים לאימות נתוני המקור.
 2. הובלה במישרין ממדינה החתומה על ההסכם למדינה החתומה על ההסכם. במידה והטובין נרכשו במדינה לה אין נמל ימי, ויש צורך להעביר את המטען דרך מדינה שלישית על מנת להגיע לנמל היצוא הקרוב, יש לצרף למשלוח שטר מטען במעבר Through B/L ולספק הוכחה ברורה כי הטובין בדרכם מארץ המקור לא נכנסו לשוק החופשי במדינת המעבר.
 3. [התיקון להסכם ה-CIFTA](#), בא לפתור בעיה בה נתקלו חברות רבות אשר ביקשו להעביר סחורות שמקורן בישראל או בקנדה דרך שטח של ארה"ב. עד היום, העברת הסחורות דרך ארה"ב הייתה כרוכה בשינוי הגדרת ארץ המקור.
 3. מסמך העדפה המתאים להגדרות בהסכם המתאים. תנאי לקבלת מסמך העדפה הינו עמידה בכללי מקור.
- בהסכמי אזור הסחר החופשי נקבעים גם מנגנוני היישום של ההסכם. מנגנונים אלה מאפשרים לרשויות המכס במדינות החתומות על ההסכם לאמת את תעודות המקור. ההסכם של ישראל עם הקהילייה האירופית קובע מנגנון אימות מפורט הכולל שיתוף פעולה בין רשויות המכס באירופה לבין רשויות המכס בישראל, אימות המקור נעשה מול רשויות המכס בישראל, הרשויות בישראל מאמתות מול היצואן את תעודת המקור.
- ההסכם עם האיחוד האירופאי אינו רואה במקומות שבאזורים שהובאו תחת מנהל ישראלי מ-1967 כאזורים הכלולים [בהסכם האסוציאציה](#), למטרות הטבות המכס, זאת בניגוד לעמדת ישראל. על מנת ליצור הבחנה בין מוצרים שיוצרו בשטח ישראל ולאלה שיוצרו בשטחים שמעבר

לקו הירוק יש לציין את שם העיר או הישוב או אזור התעשייה, ואת מספר המיקוד שבו רכשו הטובין את מעמד המקור.

[ההסכם עם ארצות הברית](#) (ופורטוריקו) אס"ח FTA מאפשר לרשות המכס בארה"ב לדרוש מהיצואן, ישירות, לספק נתונים התומכים בהצהרתו המופיעה בתעודת המקור.

הכללים הקובעים מקוריות טובין

כללי המקור שונים על פי דרישות מדינות הייבוא. בהסכם עם ארה"ב, הכללים אחידים לכלל המוצרים. לפי כללים אלו, על מנת שמוצר יוגדר במוצר מקורי ישראלי המוצר חייב להיות מיוצר בשלמותו בישראל או שיעבור תהליך שינוי מהותי בישראל וייתן למוצר ערך מוסף ישראלי בשיעור 35% לפחות. על פי ההסכם עם האיחוד האירופי קביעת מקור של טובין נקבע לפי פרט המכס של המוצר. לכל פרט מכס כלל המקור הרלבנטי למוצר. כמו כן יש לעיתים להוכיח ערך מוסף מקומי בשיעור מסויים.

הכללים בהסכמים עם קנדה ומקסיקו, גם הם מבוססים על מספר פרט המכס אך מורכבים יותר מאלו הקבועים בהסכם עם האיחוד האירופי. הם דומים לכללי הגדרת המקור בהסכם (North American Free Trade Agreement) [NAFTA](#) (ארה"ב, קנדה, מקסיקו).

[ארגון הסחר העולמי \(WTO\)](#) החל כבר בשנת 1995 לנסח כללים בינלאומיים אחידים להגדרת מקוריותם של טובין אך מלאכה זו טרם הסתיימה.